

Nové povinnosti pre MNO

Infozákon a výkaz

© VIA IURIS

Komenského 21, 974 01 Banká Bystrica

AUTORKY:

Romana Szabóová, Katarína Batková

Návod na postup pri aplikácii zákona č. 109/2025 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Tento dokument obsahuje možnosti ako aplikovať novú právnu úpravu prijatú zákonom č. 109/2025 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Ide o novú právnu úpravu, pre ktorú nemáme jasné postupy a výklad poskytnutý súdmi, z tohto dôvodu je možné, že úrady a súdy budú postupovať inak, ako predpokladáme v tomto dokumente. **VIA IURIS pripravila tento dokument ako návod, pričom niektoré konkrétne situácie, na ktoré nemáme vhodnú odpoveď a zákon ju neposkytuje dostatočne jednoznačne, bude riešiť až aplikačná prax.**

Infozákon - nové povinnosti pre MNO

Vybavovanie infožiadostí mimovládny neziskovými organizáciami ako povinnými osobami podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám po novelizácii zákonom č. 109/2025 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Pre správnu aplikáciu infozákona organizáciami občianskej spoločnosti je potrebné si postupne položiť tieto otázky:

1. Som povinná osoba? Ak áno, odkedy?

Základné informácie:

Som povinná osoba, ak:

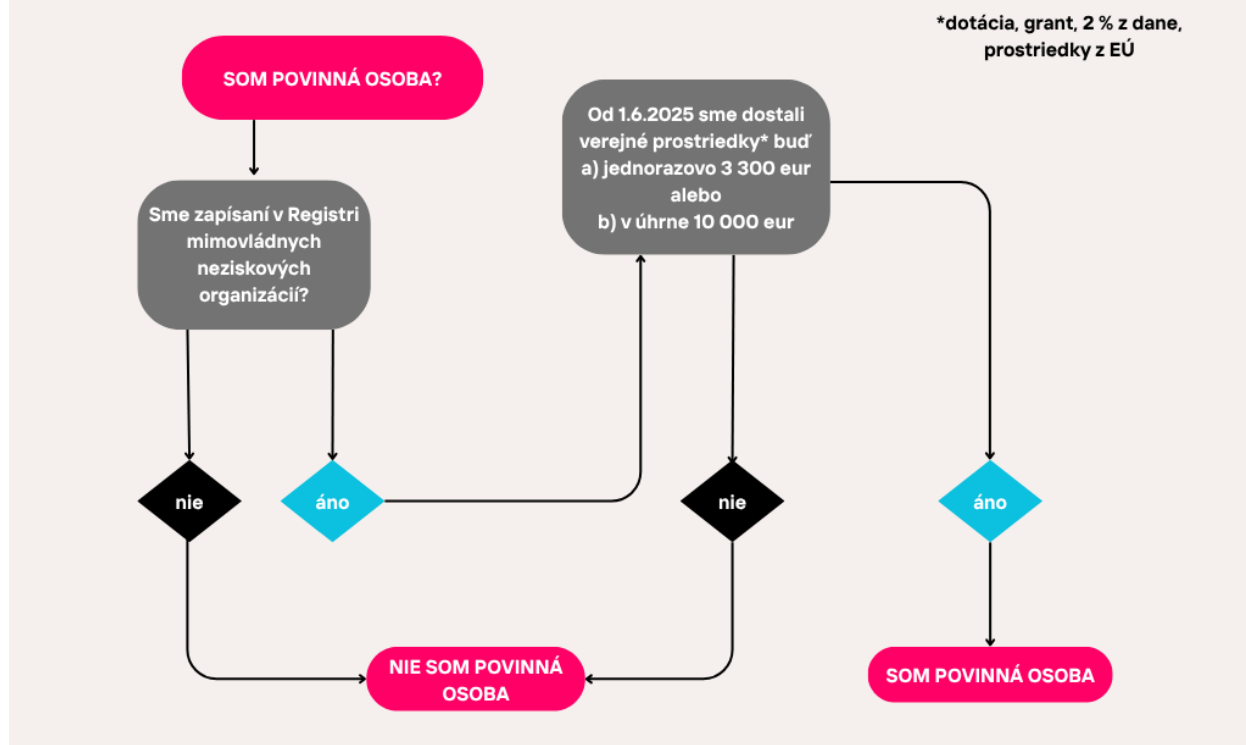
- som zapísaná v **Registri mimovládnych neziskových organizácií**
- som od **1.6.2025** získala **verejné prostriedky** buď **jednorazovo** vo výške **3 300 eur** alebo **v úhrne 10 000 eur**, a to od štátnych orgánov, od samosprávy alebo z rozpočtu EÚ.

! Ak jedna z uvedených podmienok nie je splnená, organizácia nie je povinnou osobou na účely infozákona.

V momente ako organizácia splní obe vyššie uvedené podmienky (napríklad občianske združenie získa grant vo výške 4 500 eur alebo získa viacero menších grantov dokopy vo výške aspoň 10 000 eur, a súčasne je zapísaná v Registri), stáva sa povinnou osobou.

Komplexné informácie v súvislosti so vznikom postavenia povinnej osoby sú obsiahnuté v bode **1. "Povinná osoba"**.

POVINNÁ OSOBA - AKO VYHODNOTIŤ, ČI ORGANIZÁCIA JE POVINNOU OSOBOU NA ÚČELY INFOZÁKONA

2. Má infožiadosť všetky potrebné náležitosti?

Krok 1 - posúdim formu

Forma - infožiadosť môže byť podaná akýmkoľvek technicky vykonateľným spôsobom - email, telefonicky, listom poštou, osobne (ústne) a i.

Infožiadosť sa nemusí nazývať ako infožiadosť, dôležitý je obsah.

Krok 2 - posúdim obsah

Obsah:

Infožiadosť musí spĺňať nasledovné obsahové **náležitosti (povinne zo zákona)**:

- Je zrejmé, komu smeruje, resp. **komu je adresovaná**
- Musí z nej byť zrejmé **meno a priezvisko / obchodné meno žiadateľa** a jeho **adresa pobytu / sídlo**
- Musí z nej byť zrejmé, **ktorých informácií** sa žiadosť týka
- Musí z nej byť zrejmé, **akým spôsobom žiadateľ žiada sprístupniť informácie**

Ak infožiadosť nemá jednu z uvedených náležitostí alebo ak z nej nie je zrejmá jedna z uvedených náležitostí, organizácia **vyzve žiadateľa na doplnenie infožiadosti**, prípadne sa dopýta na chýbajúce informácie (napríklad na adresu žiadateľa) (lehota: minimálne 7 dní od doručenia žiadosti, lehotu na doplnenie určí organizácia).

Ak žiadateľ žiadosť v určenej lehote **nedoplní**, organizácia infožiadosť **odloží (teda nevybaví)** a zapíše do **Evidencie infožiadostí**.

Ak žiadateľ infožiadosť **doplní**, je potrebné posúdiť, **či sa informácia týka hospodárenia s verejnými prostriedkami** - viď ďalej otázka 3.

Lehota na vybavenie infožiadosti je **12 pracovných dní** odo dňa jej doručenia organizácii. Deň doručenia sa nepočíta, prvý deň lehoty je deň po dni doručenia žiadosti. Organizácia môže v určitých prípadoch predĺžiť lehotu na vybavenie žiadosti o ďalších 8 pracovných dní (o tom žiadateľa informuje).

Komplexné informácie o obsahu a forme infožiadosti, a o postupe v prípade absencie náležitostí infožiadosti a o postupe vybavenia infožiadosti spolu s lehotami sú obsiahnuté v bode **2.2. "Infožiadosť"**.

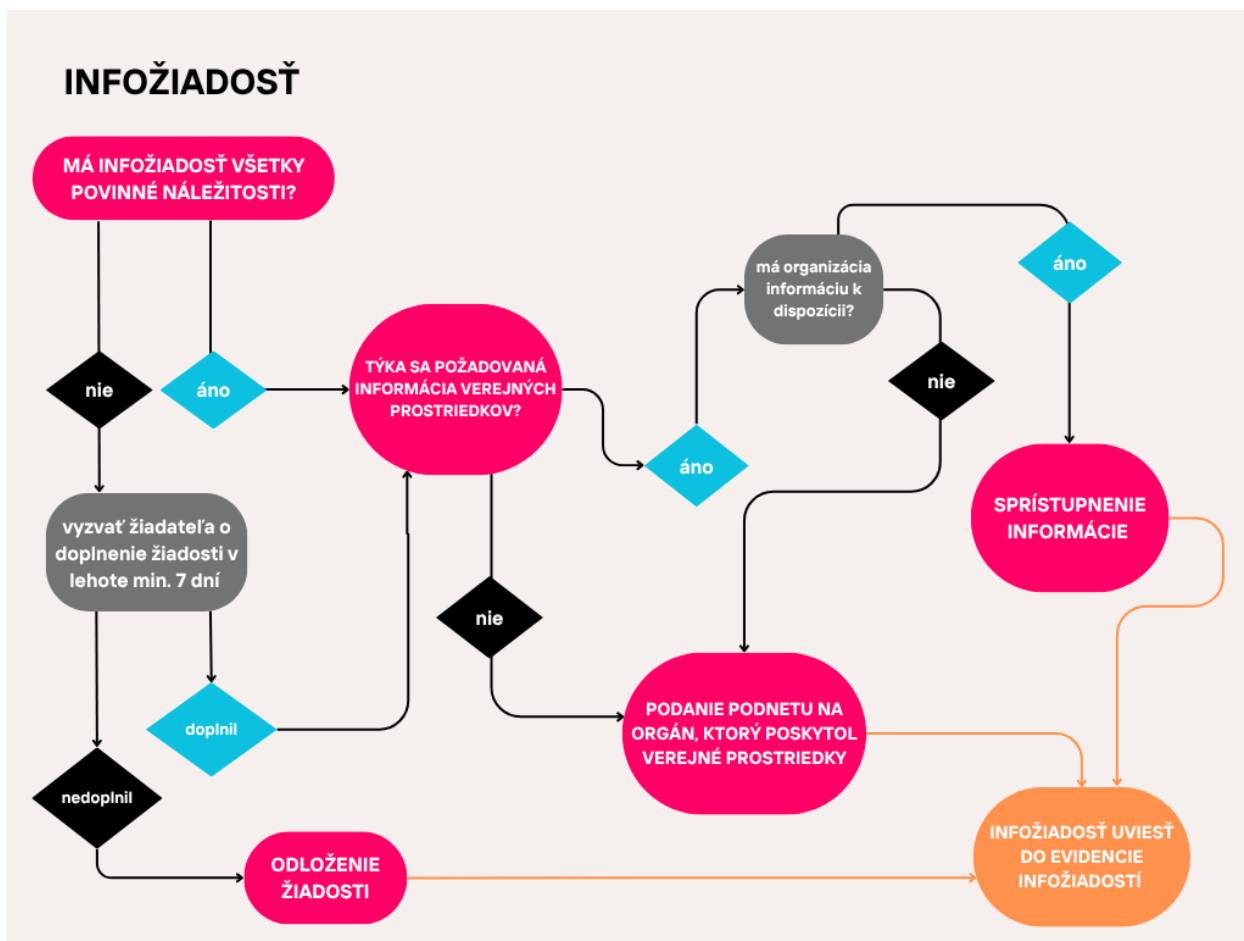
3. Týka sa otázka položená občanom hospodárenia s verejnými prostriedkami?

Po tom, čo organizácia vyhodnotí, že infožiadosť spĺňa (vyššie uvedené) náležitosti, posúdi žiadanú informáciu - týka sa hospodárenia s verejnými prostriedkami?

Ak **áno**, informáciu žiadateľovi **poskytne** tak, ako ju žiadal. Pozor na lehotu 12 pracovných dní od doručenia.

Ak **nie** - organizácia podáva **podnet** na orgán, ktorý jej prostriedky poskytol.

V praxi môžu vzniknúť rôzne situácie, preto uvedenú problematiku komplexne a bližšie približujeme v bode **2.1. "Informácia"**, kde sme uviedli, čo znamená obmedzená informačná povinnosť organizácií, ktoré informácie sa sprístupňujú a ktoré nie. Situácie, ktoré môžu v súvislosti s touto otázkou nastať a otázky, ktoré môžu vyvstať, sú uvedené v bode **2.5. "Situácie, ktoré môžu nastať"**.

4. Týkajú sa ma ďalšie povinnosti vyplývajúce z infozákona? Napríklad povinné zverejňovanie zmlúv alebo povinné zverejňovanie objednávok a faktúr?

Ak je organizácia v postavení povinnej osoby (otázka č. 1), budú sa na ňu vzťahovať aj ostatné povinnosti podľa infozákona - povinné zverejňovanie zmlúv, povinné zverejňovanie objednávok a faktúr súvisiacich s povinne zverejňovanými zmluvami a povinnosť viesť evidenciu infožiadostí.

Základom je pre to vždy vyhodnotiť a priebežne v čase vyhodnocovať či organizácia je alebo nie je povinnou osobou.

Uvedené otázky bližšie približujú a zodpovedajú body **3.1.**, **3.2.** a **3.3.**, ktoré sa týkajú ostatných povinností podľa infozákona.

Odporúčame si dôkladne preštudovať celý pripravený manuál, ktorý poskytuje návod na to, ako postupovať pri vyhodnocovaní obsahu informácií, vybavovaní infožiadostí, sprístupňovaní informácií a aj podávaní podnetov orgánom v prípade odmietnutia sprístupniť informácie.

! DÔLEŽITÉ -> Rady, ako postupovať v rôznych konkrétnych situáciách, sú obsiahnuté najmä v časti **2.5.**, v ktorej sú obsiahnuté situácie v súvislosti s obsahom infožiadostí a informácií, a v časti **2.6.3.**, ktorá obsahuje situácie, ktoré môžu nastať v súvislosti s podávaním kvalifikovaného podnetu (v prípade, ak organizácia informáciu nesprístupní).

Obsah:

1. Povinná osoba - kedy sa organizácia stáva povinnou osobou
2. Vybavovanie infožiadostí
 - 2.1. Informácia - pojem, obmedzený prístup k informáciám
 - 2.2. Infožiadosť (forma, obsah)
Postup pri vybavovaní infožiadosti
 - 2.3. Postúpenie infožiadostí
 - 2.4. Odkaz na zverejnenú informáciu
 - 2.5. Situácie, ktoré môžu nastať - sprístupnenie informácie podľa § 18, obmedzený prístup k informáciám, časové súvislosti informácií
 - 2.6. Podnet na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácií
 - 2.6.1. Postup pri predkladaní podnetu + VZOR PODNETU
 - 2.6.2. Kam treba podnet podať (ako určiť orgán)
 - 2.6.3. Situácie, ktoré môžu nastať v súvislosti s podávaním podnetu
 - 2.6.4. Po podaní podnetu
 - 2.7. Fiktívne rozhodnutie
 - 2.8. Opravné prostriedky
3. Povinnosti podľa infozákona
 - 3.1. Povinné zverejňovanie zmlúv
 - 3.2. Povinné zverejňovanie údajov
 - 3.3. Evidencia žiadostí
4. Priestupky a sankcie
5. Výkaz

1. Povinná osoba

V prvom rade a ako prvý krok pri posudzovaní vybavenia infožiadosti je potrebné vyhodnotiť, či mimovládna nezisková organizácia je povinnou osobou podľa infozákona. Na tento účel je potrebné zohľadniť všetky podmienky na vznik postavenia povinnej osoby, ktoré ustanovuje § 2 ods. 4 infozákona.

Povinnými osobami sú **mimovládne neziskové organizácie, ktorých údaje sa zapisujú do registra mimovládnych neziskových organizácií**, ktorým **povinné osoby podľa § 2 ods. 1 a 2** poskytli **verejné prostriedky** alebo ktorým **povinné osoby podľa § 2 ods. 3** poskytli prostriedky pri hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom štátu, majetkom obce alebo majetkom vyššieho územného celku, ak im bol poskytnutý:

- a) jednorazový príspevok z verejných prostriedkov v sume najmenej 3 300 eur, alebo
- b) v rámci jedného rozpočtového roka verejné prostriedky v úhrnnej sume najmenej 10 000 eur. (alternatívne - teda buď možnosť a) alebo možnosť b))

Povinnou osobou teda je:

- a) **Nadácia**
- b) **Nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby**
- c) **Neinvestičný fond**
- d) **Občianske združenie, odborová organizácia a organizácia zamestnávateľov**
- e) **Organizácia s medzinárodným prvkom**

za predpokladu, že splnila ostatné podmienky podľa uvedeného ustanovenia infozákona.

Infozákon pri pojme **verejné prostriedky**, ktoré ustanovuje ako za jeden z determinujúcich znakov povinnej osoby podľa infozákona odkazuje na ich definíciu, resp. vymedzenie podľa § 2 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (ZoRPVS). Verejnými prostriedkami podľa tohto ustanovenia sú:

- a) Finančné prostriedky, s ktorými **hospodária** právnické osoby verejnej správy,
- b) Prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie,
- c) Prostriedky poskytnuté z rozpočtu Európskej únie na vykonávanie Plánu obnovy odolnosti Slovenskej republiky.

Rozpočtový rok (ktorý je ako pojem použitý v infozákone pri kritériu povinnej osoby podľa písm. b)) je podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy **totožný s kalendárnym rokom** (§ 4 ods. 1 ZoRPVS). Nakoľko je novela infozákona účinná až od 1.6.2025, splnenie podmienok týkajúce sa obdobia "rozpočtového roka" bude potrebné posudzovať až od 1.6.2025 a neskôr, nie spätne.

Znamená to, že **splnenie podmienok na to, aby sa organizácia stala povinnou osobou musí nastať až od 1.6.2025**. Ak napríklad organizácia bude mať dotáciu vo výške nad 3 300 eur, ale získala ju do 1.6.2025, nebude sa na to prihliadať pri stanovení, či ide o povinnú osobu. Rovnako to platí pri prostriedkoch v úhrne do 10 000 eur - ak ich v úhrne získala ešte pred 1.6.2025. Splnenie podmienok pre vznik povinnosti odpovedať na infožiadosti musí nastať 1.6.2025, teda organizácia bude čakať, či z verejných zdrojov získa 10 000 eur a až v momente ich nadobudnutia v priebehu času od 1.6.2025 sa organizácia stane povinnou osobou.

Pojem verejné prostriedky je síce definovaný v ZoRPVS, ale iba na účely tohto zákona. Je preto **otázne, či za verejné prostriedky treba považovať aj poukázané podiely zo zaplatených daní (tzv. 2% z daní).**

Ak by platilo, že za verejné prostriedky je potrebné považovať aj prostriedky z 2 % z daní, uvedený postup pri posudzovaní či organizácia je alebo nie je povinnou osobou platí aj pre prostriedky prijímané z 2 % z daní. Organizácia sa stane povinnou osobou až v momente, keď sa jej nazbierajú prostriedky z 2 % (a iných verejných prostriedkov predpokladaných týmto zákonom) vo výške 10 000 eur, alebo príjmu na účet jednorazovo 3 300 eur prevod financií z 2% z daní od úradu finančnej správy.

Zákony nesmú pôsobiť retroaktívne, teda nemajú spätnú účinnosť a pôsobia vždy do budúcnosti. Posudzovanie postavenia povinnej osoby podľa infozákona sa preto bude vykonávať k dátumu 1.6.2025 a neskôr (teda od momentu účinnosti novely).

Ak sa raz organizácia stane povinnou osobou podľa infozákona, to znamená, že ak raz splní všetky podmienky na to, aby sa stala povinnou osobou, **povinnou osobou na účely infozákona ostane aj naďalej**, bez ohľadu na to, či v priebehu nasledujúcich mesiacov či rokov bude alebo nebude hospodáriť s verejnými prostriedkami. Prakticky teda bude platiť pravidlo “raz povinnou osobou, navždy povinnou osobou” (resp. dovtedy, kým bude platiť tento zákon, prípadne kým bude organizácia existovať).

Subjekty, od ktorých získané verejné prostriedky sú relevantné pre posudzovanie vzniku postavenia povinnej osoby v prípade organizácie:

- a) Povinné osoby podľa § 2 ods. 1 a 2 - **štátne orgány, orgány samosprávy (obcí a VÚC)**, PO a FO, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach FO a PO v oblasti verejnej správy, **PO zriadené zákonom a PO zriadené štátnym orgánom, orgánom VÚC alebo obcou.**

Napríklad:

Národná rada SR (a jej Kancelária NR SR)

Vláda SR

Ministerstvá

Úrady (napr. Protimonopolný úrad SR, Úrad pre verejné obstarávanie SR)

Súdy, prokuratúra, a pod.

FO/PO, ktoré majú právomoc rozhodovať... - špecifická kategória subjektov v zmysle osobitných zákonov

PO zriadené zákonom - napríklad Sociálna poisťovňa, Slovenský rozhlas, verejné vysoké školy, **štátne účelové fondy (Fond na podporu umenia, Audiovizuálny fond)**

PO zriadené orgánmi - rozpočtové a príspevkové organizácie - napr. školy, zariadenia sociálnych služieb

- b) Povinné osoby podľa § 2 ods. 3 - zdravotné poisťovne, PO, v ktorých majú vyššie uvedené povinné osoby samostatne alebo spoločne aspoň väčšinovú priamu alebo nepriamu účasť a súčasne sú nimi kontrolované alebo navrhujú alebo ustanovujú viac ako polovicu členov ich riadiaceho alebo kontrolného orgánu

Napríklad: **štátne podniky, obecné podniky, obchodné spoločnosti**

Ak občianska organizácia získa finančné prostriedky Európskej únie prerozdeľované na národnej úrovni orgánmi verejnej správy (ministerstvá či samospráva), potom sa tieto považujú za verejné prostriedky na účely infozákona. Ak s nimi organizácia hospodári, stáva sa povinnou osobou a musí aj sprístupňovať údaje o hospodárení s nimi. Pokiaľ

však organizácia získa finančné prostriedky **priamo od Európskej komisie** cez programy, ktoré prerozdeľujú priamo agentúry Európskej komisie alebo dokonca aj nadácie, ktoré získali napríklad podporu z programu CERV a prerozdeľujú ich ďalej inými organizáciami, v takom prípade nejde o verejné prostriedky na účely infozákona, pretože Európska komisia a jej agentúry nie sú povinnými osobami, od ktorých organizácia získala finančné prostriedky.

2. Vybavovanie infožiadostí

2.1. Informácia

Mimovládne neziskové organizácie majú **obmedzenú informačnú povinnosť**. V zmysle § 3 ods. 3 infozákona sprístupňujú **iba informácie o hospodárení s prostriedkami**, ktoré mimovládny neziskový organizáciám poskytli povinné osoby podľa § 2 ods. 1 a 2 (teda štátne orgány, samosprávy, a ďalšie spomenuté) a informácie o hospodárení s prostriedkami poskytnutými povinnými osobami podľa § 2 ods. 3 pri hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom štátu, majetkom obce alebo majetkom VÚC.

Informácie, ktoré mimovládna nezisková organizácia je povinná sprístupniť, sa teda týkajú **len jej hospodárenia s poskytnutými verejnými prostriedkami**.

Ak ide o verejné prostriedky z 2 % z daní, informácie o hospodárení s týmito prostriedkami sú obsiahnuté v Obchodnom vestníku. Ak ide o prostriedky napríklad z dotácií, hospodárenie s týmito prostriedkami je obsahom vyúčtovania, finančných správ či záverečných správ.

Informáciou je podľa § 4 ods. 3 akýkoľvek obsah v akejkoľvek forme zaznamenaný na akomkoľvek hmotnom nosiči, najmä obsah písomného záznamu v listinnej podobe, v elektronickej podobe, v zvukovej, obrazovej alebo audiovizuálnej podobe. Dôležité v tomto kontexte je pravidlo ustanovené v § 3 ods. 1 infozákona, podľa ktorého sa sprístupňujú **len tie informácie, ktoré má povinná osoba k dispozícii**.

Organizácie ako povinné osoby **nie sú povinné vytvárať nové informácie**, ale iba sprístupniť tie, ktoré už majú k dispozícii a ktoré sa týkajú hospodárenia s verejnými prostriedkami. Za vytváranie novej informácie sa považuje napríklad vytváranie databáz, analýz, odborných stanovísk, prípadne tabuliek a podobne.

Informáciou, ktorú má organizácia k dispozícii v súvislosti s hospodárením s verejnými prostriedkami bude napríklad záverečná správa alebo vyúčtovanie (v súvislosti s prostriedkami z dotácie).

2.2. Infožiadosť

Infožiadosť je možné podať (obdržať) rôznymi formami - **písomne, ústne, telefonicky, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom**. Musí z nej byť zrejmé:

- a) **Ktojej povinnej osobe** je určená,
- b) **Meno, priezvisko, názov alebo obchodné meno žiadateľa,**
- c) **Adresa pobytu alebo sídlo žiadateľa,**
- d) **Ktorých informácií** sa žiadosť týka,
- e) **Aký spôsob sprístupnenia** informácií žiadateľ navrhuje. (§ 14 ods. 2)

Tieto náležitosti sú povinné pri každej infožiadosti, bez ohľadu na jej formu.

! DÔLEŽITÉ: infožiadosť sa posudzuje podľa obsahu, nie podľa názvu podania či dopytu.

Ak **infožiadosť nemá tieto náležitosti**, povinná osoba je povinná bezodkladne **vyzvať žiadateľa na ich doplnenie** a to v lehote aspoň 7 dní (lehotu určuje povinná osoba) a súčasne žiadateľa poučiť o tom, ako infožiadosť doplniť (napríklad uvedením, ktoré náležitosti absentujú a je potrebné ich doplniť). Ak tak žiadateľ v lehote neurobí a súčasne nie je možné pre absenciu predmetných náležitostí informáciu sprístupniť, povinná osoba infožiadosť **odloží**. Odloženie infožiadosti znamená jej nevybavenie. **Organizácia nemusí žiadateľa o informáciu informovať o tom, že jeho žiadosť odložila**. V tomto prípade je ale potrebné uviesť aj takúto infožiadosť do **Evidencie žiadostí** (§ 20 - viď bod 3.3. Evidencia žiadostí) ako žiadosť nevybavenú z dôvodu nedoplnenia náležitostí infožiadosti (ani po výzve na jej doplnenie).

2.3. Postúpenie žiadosti (§ 15)

Aj na organizácie ako povinné osoby podľa infozákona sa vzťahuje povinnosť postúpiť žiadosť v prípade, ak

- a) organizácia nemá informáciu, ktorú žiadateľ žiada, a zároveň
- b) má informáciu o tom, ktorá povinná osoba túto informáciu má.

Organizácia je v takomto prípade povinná žiadosť postúpiť v lehote 5 dní od dňa jej doručenia. Postúpenie znamená jej odoslanie príslušnej povinnej osobe. Súčasne je povinná o postúpení žiadosti informovať žiadateľa.

Ak organizácia nemá požadovanú informáciu a ani nemá vedomosť, kde ju možno získať a zároveň sa informácia týka hospodárenia s verejnými prostriedkami (a súčasne je povinnou osobou), postupuje podľa § 18 ods. 5, teda podáva vecne odôvodnený (kvalifikovaný) podnet (viď bod 2.6.).

2.4. Odkaz na zverejnenú informáciu (§ 7)

Infozákon rozoznáva aj tzv. **zverejnenú informáciu** (§ 4 ods. 4), ktorou je informácia, ktorú môže každý opakovane vyhľadávať a získať. Infožiadosti obsahujúce dopyt po informácii, ktorá je už zverejnená, napríklad v registroch, na webe organizácie či inak, je možné vybaviť jednoducho - **odkazom na zverejnenú informáciu** podľa § 7 infozákona. Vybaviť infožiadosť odkazom je potrebné urobiť v lehote 5 dní od podania žiadosti a stačí, ak žiadateľovi organizácia v takomto prípade oznámi údaje, kde žiadanú informáciu vie žiadateľ získať - napríklad zaslaním linku na príslušnú webstránku alebo len oznámením informácie, že sa informácia nachádza v registri či na inom mieste.

Uvedený postup možno zvoliť napríklad pri otázke týkajúcej sa **prostriedkov z 2 % z daní** - organizácia môže odkázať na informácie zverejnené v Obchodnom vestníku.

Ak bude infožiadosť smerovať k informácii, ktorá sa netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami, organizácia takúto infožiadosť buď nevybaví vôbec (vyhodnotí, že nejde o infožiadosť) alebo vybaví odôvodneným podnetom podľa § 18 ods. 5 (viď bod 2.6.)

2.5. Situácie, ktoré môžu nastať:

- I. Organizácia nie je povinnou osobou, pretože nesplnila podmienky podľa § 2 ods. 4.**

Organizácia od 1.6.2025 nezískala verejné prostriedky vo výške 3 300 eur jednorazovo / 10 000 eur v úhrne - nie je povinnou osobou.

Organizácia v tomto prípade nie je povinná vybavovať žiadne infožiadosti, ktoré jej prídu, a to žiadnym spôsobom, pretože nie je povinnou osobou podľa infozákona. Všetky infožiadosti, ktoré takejto organizácii prídu, môže "ignorovať", resp. nemusí na ne žiadnym spôsobom reagovať.

II. Informácia sa týka hospodárenia s verejnými prostriedkami, organizácia ju má k dispozícii a súčasne je povinnou osobou.

Organizácia postupuje podľa § 18 - informáciu sprístupní.

V závislosti od typu informácie môže ísť o sprístupnenie napríklad formou zaslania kópie anonymizovanej záverečnej správy, vyúčtovania, jednoduchou odpoveďou na otázku, odkazom na zverejnenú informáciu, a pod.

Ak organizácia má požadovanú informáciu (týkajúcu sa hospodárenia s poskytnutými verejnými prostriedkami) k dispozícii, sprístupní ju v žiadateľom požadovanej forme a rozsahu. **Nevydáva žiadne rozhodnutie**, iba informáciu poskytne žiadateľovi tak, ako o ňu žiada - napríklad telefonicky, mailom, odpoveďou, zaslaním dokumentov a pod.

Informáciu je povinná sprístupniť **bezodkladne**, ale **najneskôr do 12 pracovných dní** od doručenia žiadosti (§ 17). Lehota sa počíta odo dňa nasledujúceho po dni, kedy došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty - teda nepočíta sa deň doručenia žiadosti, ale až nasledujúci pracovný deň (pozor na slovo pracovný - ak by infožiadosť bola doručená v sobotu, lehota sa počíta až od pondelka).

Ak by požadovaná informácia bola ťažšie dohľadateľná, resp. by bola na inom mieste ako v sídle organizácie, alebo by infožiadosť obsahovala väčší počet oddelených či odlišných informácií, prípadne by jej vyhľadávanie a sprístupnenie bolo sprevádzané preukázateľnými technickými problémami, povinná osoba môže **predĺžiť lehotu** na vybavenie infožiadosti **najviac o 8 pracovných dní**. Toto predĺženie treba oznámiť žiadateľovi.

Infožiadosť je tiež možné vybaviť odkazom na zverejnenú informáciu - napríklad odkazom na informácie uverejnené v obchodnom vestníku pri otázke na využitie 2% z daní.

III. Infožiadosť obsahuje informácie, z ktorých niektoré má k dispozícii a týkajú sa hospodárenia s verejnými prostriedkami, a obsahuje aj informácie, ktoré nemá k dispozícii alebo ktoré sa netýkajú hospodárenia s verejnými prostriedkami, a súčasne je povinnou osobou.

Ak organizácia má k dispozícii informáciu iba čiastočne, prípadne má k dispozícii len niektoré z požadovaných informácií (v rámci jednej infožiadosti), sprístupní tú informáciu, prípadne tú časť informácie, ktorú má k dispozícii a ktorá sa týka hospodárenia s verejnými prostriedkami. Vo zvyšku buď vyhodnotí, že nejde o infožiadosť alebo postupuje podľa § 18 ods. 5 - teda podáva podnet (viď bod 2.6.).

IV. Infožiadosť smeruje k informácii, ktorú organizácia nemá k dispozícii.

Organizácia postupuje podľa § 18 ods. 5, teda je povinná podať kvalifikovaný podnet (bod 2.6.), ak sa infožiadosť týka hospodárenia s verejnými prostriedkami. Ak by ale organizácia mala vedomosť o tom, ktorá iná povinná osoba túto informáciu má k dispozícii, infožiadosť by mala postúpiť (§ 15).

V. Infožiadosť smeruje k informácii, ktorá sa netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami.

Táto situácia je nejasná, nakoľko zákon neposkytuje jasnú odpoveď, a ponúkajú sa **dve možnosti**.

V tej **prvej**, a nami odporúčanej možnosti hlavne za predpokladu, že si organizácia nie je istá, či ide o infožiadosť týkajúcu sa hospodárenia s verejnými prostriedkami, by organizácia mala v takejto situácii postupovať podľa § 18 ods. 5, teda **podať kvalifikovaný podnet**. Ide o žiadosť o informáciu, ktorá sa netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami - organizácia nemá povinnosť sprístupniť akékoľvek informácie. Ak chce infožiadosť napriek tomu vybaviť, mala by podať podnet, nakoľko nemôže vydať rozhodnutie o nesprístupnení informácie.

Evidujeme však aj iný výklad predmetných ustanovení, podľa ktorého **by organizácia nemusela vôbec vybavovať infožiadosti, ktoré by sa netýkali hospodárenia s verejnými prostriedkami** a to aj napriek tomu, že by bola v postavení povinnej osoby splnením podmienok ustanovených v § 2 ods. 4 infozákona - teda nadobudnutie verejných prostriedkov vo vymedzených sumách a od vymedzených orgánov. To znamená, že by nemusela nijako reagovať na takúto infožiadosť ani vo vzťahu k žiadateľovi a ani by nemusela podávať podnet na orgán.

Rizikom v prípade postupu podľa druhej možnosti, teda v prípade "ignorovania" infožiadosti týkajúcej sa napríklad výlučne darov alebo členského organizácie, napriek tomu, že by organizácia bola v postavení povinnej osoby, je možná hrozba sankcií za porušenie povinností podľa infozákona - viď časť **4. Priestupky a sankcie**.

VI. Infožiadosť smeruje k informácii, ktorá je utajovanou skutočnosťou, osobným údajom alebo obchodným tajomstvom, prípadne smeruje k informácii, ktorá je čiastočne takouto informáciou.

Infozákon upravuje tzv. **obmedzenie prístupu k informáciám** (§§ 8 - 11). Ide o režimy ochrany takých informácií, ktoré sú zo zákona chránené, resp. vylúčené zo sprístupňovania či zverejňovania preto, pretože chránia nejaký záujem, ktorý prevyšuje nad záujmom disponovať danou informáciou.

Infozákon rozoznáva viaceré kategórie chránených informácií:

- a) **Utajované skutočnosti, limitované informácie, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo** - tieto informácie sa **nesprístupňujú**
- b) **Osobné údaje** - informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky, obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy - tieto informácie sa **sprístupňujú iba s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej fyzickej osoby alebo ak to ustanovuje zákon**
- c) **Obchodné tajomstvo** - tieto informácie sa **nesprístupňujú**
- d) **Ďalšie informácie vymedzené v § 11 infozákona** - tieto informácie sa **nesprístupňujú**

Infožiadosť, ktorá smeruje k jednej alebo viacerým z uvedených informácií, sa vybavuje v zmysle § 12 infozákona tak, že **organizácia sprístupní požadované informácie po vylúčení tých informácií, ktoré spadajú pod režim obmedzeného prístupu**.

V praxi to bude znamenať, že ak napríklad žiadateľ žiada poskytnúť informáciu súvisiacu s hospodárením s verejnými prostriedkami, ale zasahujúcu napríklad do osobných údajov zamestnancov, organizácia sprístupní len informáciu o hospodárení a osobné údaje zamestnancov anonymizuje (napr. ich vyčierni na papieri, vymaže z tabuľky a pod.).

Ak by žiadateľ žiadal informáciu, ktorá by v celom rozsahu spadala pod jeden z režimov obmedzeného prístupu, mala by postupovať podľa § 18 ods. 5, teda podať podnet, nakoľko by išlo o nesprístupnenie informácie - a to realizuje organizácia iba prostredníctvom podnetu (viď 2.6.). V takom prípade do podnetu uvedie organizácia ako dôvod neprístupnenia napríklad to, že informácia tvorí obchodné tajomstvo alebo ide o osobné údaje alebo ide o informáciu, ktorá je utajovanou skutočnosťou.

Pri sprístupňovaní informácií je vždy dôležité **dať si pozor na tieto režimy ochrany** a v prípade sprístupňovania iných, súvisiacich informácií je potrebné vždy dbať najmä na **anonymizáciu osobných údajov**.

Anonymizáciu je možné vykonať rôznymi spôsobmi - v prípade skenovania dokumentov napríklad vyškrtnúť, začiarniť osobné údaje (na papieri alebo v PC v naskenovanom dokumente).

VII. Infožiadosť smeruje k informácii, ktorá sa týka obdobia pred 1.6.2025.

Uvedená situácia môže nastať v dvoch verziách:

Situácia č. 1: Informácia sa týka hospodárenia s verejnými prostriedkami, ktoré organizácia dostala pred 1.6.2025 a už s nimi nehospodári - napríklad ide o grant, ktorý organizácia získala v januári roku 2024 a v súčasnosti ho už nemá, resp. skončil.
(Predpokladáme, že organizácia ale je povinnou osobou, lebo má už napríklad iné verejné prostriedky v zákonom predpokladanej výške, ale infožiadosť smeruje k prostriedkom, ktoré mala a už nemá.)

Podľa našej interpretácie znenia zákona organizácia v tomto prípade **nie je povinná informáciu sprístupniť**, pretože sa týka obdobia pred účinnosti zákona, kedy túto povinnosť nemala. Uvedené pravidlo vychádza zo všeobecného princípu zákazu retroaktivity, teda spätnej účinnosti zákona.

V tomto prípade organizácia podáva **kvalifikovaný podnet**.

Situácia č. 2: Informácia sa týka hospodárenia s verejnými prostriedkami, ktoré organizácia síce dostala ešte pred 1.6.2025, ale stále ich má a stále s nimi hospodári aj po 1.6.2025.

Podľa našej interpretácie znenia zákona organizácia v tomto prípade opäť **nie je povinná informáciu sprístupniť**, pretože jej verejné prostriedky boli poskytnuté pred účinnosťou zákona, t.j. pred 1.6.2025, kedy takúto povinnosť nemala. Uvedené pravidlo vychádza zo všeobecného princípu zákazu retroaktivity, teda spätnej účinnosti zákona.

V tomto prípade však evidujeme aj **alternatívny výklad** a síce - **organizácia je povinná informáciu sprístupniť, pretože verejnými prostriedkami disponuje a hospodári s nimi v čase účinnosti zákona**, a to bez ohľadu na skutočnosť, že jej boli poskytnuté ešte pred účinnosťou, teda pred 1.6.2025.

Ak organizácia hospodári s verejnými prostriedkami v čase, kedy jej bola podaná infožiadosť ohľadom informácie týkajúcej sa týchto verejných prostriedkov, mala by informáciu sprístupniť, hoci ide napríklad o dotáciu, ktorá jej

bola poskytnutá minulý rok. Uvedená povinnosť vychádza najmä z **účelu zákona**, ktorým je **kontrola verejných prostriedkov a spôsobu nakladania a hospodárenia s nimi**. Je preto legitímne vyžadovať od organizácií sprístupňovanie informácií o verejných prostriedkoch, s ktorými hospodári v období od 1.6.2025.

V snahe o čo najväčšiu mieru ochrany organizácií pred prípadnými sankciami za porušenie povinností podľa infozákona odporúčame postupovať podaním kvalifikovaného podnetu.

PODNET

2.6. Postup podľa § 18 ods. 5 - podnet povinnej osoby (§ 2 ods. 1, 2 a 3), ktorá organizácii poskytla verejné prostriedky

V prípadoch, v ktorých organizácia nesprístupní informáciu, resp. ju odmietne sprístupniť, či už z dôvodu, že ju nemá k dispozícii, že sa netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami (ak neuplatní alternatívny prístup k vyhodnocovaniu obsahu povinnosti odpovedať alebo si nie je istá, či sa týka hospodárenia s verejnými zdrojmi) alebo napríklad že v celom rozsahu spadá pod režim obmedzeného prístupu, a súčasne je v postavení povinnej osoby podľa infozákona, postupuje podľa § 18 ods. 5 infozákona - podáva vecne odôvodnený (kvalifikovaný) podnet.

Organizácia nie je oprávnená vydávať odmietavé rozhodnutie, resp. rozhodnutie o nesprístupnení informácie (zákon jej takúto právomoc nezveruje a súčasne ani nie je správnym orgánom v zmysle zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok)), ale je povinná vypracovať vecne odôvodnený podnet na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie, ktorý podáva tomu subjektu, ktorý jej poskytol verejné prostriedky. Inak povedané - rozhodnutie o nesprístupnení informácie (aj čo i len čiastočnom), ktorú žiadateľ žiada od organizácie, nebude vydávať táto organizácia, ale štátny orgán, orgán samosprávy alebo iný subjekt, ktorý organizácii poskytol grant, dotáciu či iné verejné prostriedky.

2.6.1. Postup podľa § 18 ods. 5 infozákona - podanie podnetu:

Organizácia po tom, čo vyhodnotí všetky skutočnosti popísané vyššie (či je povinnou osobou a či informáciu môže/má sprístupniť), môže dospieť k tomu, že informáciu sprístupniť nemôže alebo nevie.

Organizácia je v tomto prípade povinná do 8 pracovných dní odo dňa podania infožiadosti predložiť túto infožiadosť spolu so žiadosťou o vydanie rozhodnutia podľa § 18 ods. 2 (o nesprístupnení informácie) a spisovým materiálom k danej infožiadosti subjektu, ktorý organizácii poskytol verejné prostriedky. Ak je týmto subjektom (ktorý poskytol organizácii verejné prostriedky) povinná osoba podľa § 2 ods. 3, organizácia podáva podnet povinnej osobe podľa § 2 ods. 1 a 2 určenej podľa § 18 ods. 4 - t.j. povinnej osobe podľa § 2 ods. 1 a 2, ktorá v povinnej osobe podľa § 2 ods. 3 má väčšinovú majetkovú účasť alebo kontrolu. Napríklad ak ide o obecný podnik, podnet sa podáva tomu štátnemu orgánu (alebo inej povinnej osobe podľa § 2 ods. 1 a 2), ktorý má väčšinovú majetkovú účasť v danom podniku.

! DÔLEŽITÉ: organizácia nie je povinná informovať žiadateľa o informáciu o tom, že mu informáciu nesprístupní a že podáva podnet.

Podnet musí byť **vecne odôvodnený**, to znamená, že organizácia v podnete uvádza **dôvod, pre ktorý požadovanú informáciu nemôže alebo nevie sprístupniť**. Nie je potrebné rozsiahle odôvodňovanie - bude postačovať, ak organizácia jednoducho uvedie, že informáciu napríklad nemá k dispozícii alebo že ide o ochranu osobných údajov alebo že sa informácia netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami.

Spolu s podnetom sa subjektu predkladá aj samotná infožiadosť a prípadne spisový materiál - spisovým materiálom sa v tomto prípade rozumie všetka dokumentácia, ktorá prišla spolu s infožiadosťou. Ak ide o infožiadosť doručенú napríklad mailom, bude dokumentáciou v podstate daný email - emaily nebude potrebné tlačiť a zasielať v listinnej podobe.

Zákon nešpecifikuje formu v akej je potrebné tieto podnety podávať - preto bude postačovať odoslanie podnetu mailom, prípadne poštou. Odporúčame podnety adresovať alebo podávať do podateľní príslušných orgánov či subjektov.

VZOR PODNETU

[PRÍSLUŠNÝ ORGÁN]

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Pribinova 2
812 72 Bratislava
info@minv.sk

Podnet na vydanie rozhodnutia podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám

Dňa [●] nám bola doručená žiadosť o informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej len "infozákon") od žiadateľa/ky: Meno a priezvisko: [●], Adresa pobytu: [●], Kontakt: [●], ktorou žiadateľ/ka žiada/la sprístupniť nasledovnú informáciu:

[INFORMÁCIA Z INFOŽIADOSTI]

Odôvodnenie:

Podľa § 3 ods. 1 infozákona sa právo na prístup k informáciám vzťahuje len na informácie, ktoré majú povinné osoby k dispozícii, a nevzťahuje sa na informácie, ktoré by povinné osoby museli vytvoriť. Žiadateľ/ka vo svojej infožiadosti žiada sprístupniť informáciu, ktorú by sme ako organizácia museli vytvoriť, nakoľko ju **nemáme k dispozícii**.

Vzhľadom na uvedené a na to, že v zmysle § 18 ods. 5 v spojení s § 18 ods. 2 infozákona nie sme ako mimovládna nezisková organizácia oprávnení vydať rozhodnutie o nesprístupnení informácie, podávame vám v zmysle § 18 ods. 5 infozákona tento **podnet** na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie.

Spolu s podnetom predkladáme aj predmetnú žiadosť o informácie.

Rôzne verzie odôvodnenia podnetu vzhľadom na dôvod nesprístupnenia informácie:

Infožiadosť sa netýka verejných prostriedkov:

Nakoľko sa predmetná informácia **netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami** v zmysle § 3 ods. 3 infozákona, a vzhľadom na to, že v zmysle § 18 ods. 5 v spojení s § 18 ods. 2 infozákona nie sme ako mimovládna nezisková organizácia oprávnení vydať rozhodnutie o nesprístupnení informácie, podávame vám v zmysle § 18 ods. 5 infozákona tento **podnet** na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie.

Informácia v infožiadosti je osobným údajom:

Nakoľko predmetná informácia spadá pod režim **ochrany osobných údajov v zmysle § 9 infozákona**, a vzhľadom na to, že v zmysle § 18 ods. 5 v spojení s § 18 ods. 2 infozákona nie sme ako mimovládna nezisková organizácia oprávnení vydať rozhodnutie o nesprístupnení informácie, podávame vám v zmysle § 18 ods. 5 infozákona tento **podnet** na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie.

Informácia je obchodným tajomstvom:

Nakoľko predmetná informácia tvorí **obchodné tajomstvo**, ktoré sa podľa § 10 infozákona nesprístupňuje, podávame vám v zmysle § 18 ods. 5 infozákona tento podnet na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie, pretože v zmysle § 18 ods. 5 v spojení s § 18 ods. 2 infozákona nie sme ako mimovládna nezisková organizácia oprávnení vydať rozhodnutie o nesprístupnení informácie.

Informácia sa týka obdobia pred účinnosti zákona, teda pred 1.6.2025:

Nakoľko **predmetná informácia sa týka obdobia pred účinnosti zákona č. 109/2025 Z. z.** ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov, ktorým bol novelizovaný aj zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, t.j. týka sa obdobia **pred 1.6.2025, a v tomto období sme ako organizácia ešte neboli povinnou osobou na účely infozákona**, a súčasne vzhľadom na to, že v zmysle § 18 ods. 5 v spojení s § 18 ods. 2 infozákona nie sme ako mimovládna nezisková organizácia oprávnení vydať rozhodnutie o nesprístupnení informácie, podávame vám v zmysle § 18 ods. 5 infozákona tento **podnet** na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie.

2.6.2. Ako určiť orgán či subjekt, ktorému organizácia má podať podnet

Táto otázka prináša množstvo komplikácií a nejasných odpovedí, vzhľadom na to, že v praxi môže dôjsť k rôznym špecifickým situáciám.

Základným pravidlom je, že podnet sa podáva tomu orgánu alebo subjektu, ktorý organizácii poskytol verejné prostriedky, s ktorými súvisí informácia v infožiadosti týkajúca sa hospodárenia s týmito prostriedkami. Ak napríklad infožiadosť smeruje k informácii o hospodárení s prostriedkami z dotácie, ktorú organizácia získala od ministerstva, a informáciu nesprístupní, podnet zašle konkrétnemu ministerstvu.

Komplikuje sa to v prípade, ak infožiadosť smeruje k informácii, ktorá napríklad nesúvisí s hospodárením s verejnými prostriedkami vôbec a týka sa niečoho úplne iného a súčasne má organizácia verejné prostriedky z viacerých zdrojov, alebo aj v prípade, že organizácia už nemá žiadne verejné prostriedky, avšak sa od 1.6.2025 stala povinnou osobou.

Z infozákona nie je zrejмый postup v takýchto situáciách. Ponúka sa však riešenie cez “únikové ustanovenie” § 18 ods. 6 ktoré hovorí, že **ak nie je možné určiť, ktorej osobe sa má vecne odôvodnený podnet na vydanie rozhodnutia podať, osobu určí štatutárny orgán organizácie.** Jednoducho povedané - ak sa nedá presne určiť subjekt či orgán, ktorému by mala organizácia podať podnet v súvislosti s infožiadosťou, ktorú nevie alebo nemôže vybaviť sama, rozhodne o tom, kam podnet podať, štatutárny orgán organizácie, teda organizácia sama.

O podaní podnetu nie je organizácia povinná informovať žiadateľa. Zákon takúto povinnosť neukladá.

Následne je už len na daných orgánoch, ako sa s podnetom vysporiadajú - zo zákona sú povinné konať tak, že ak nie sú príslušné pre konanie alebo rozhodovanie v danej veci, vec musia postúpiť príslušnému orgánu.

2.6.3. Situácie, ktoré môžu nastať:

I. Organizácia má iba jeden zdroj prostriedkov - napríklad dotáciu z ministerstva spravodlivosti.

Ak sa informácia týka hospodárenia s prostriedkami poskytnutými týmto subjektom, organizácia podá podnet tomuto subjektu, teda ministerstvu.

Ak sa informácia netýka prostriedkov poskytnutých týmto subjektom, prípadne sa netýka vôbec informácií o hospodárení s verejnými prostriedkami, ale organizácia je súčasne povinnou osobou, tak je potrebné zvoliť niektorý orgán, ktorý organizácii poskytol verejné prostriedky. Ak napríklad organizácia získava 2% z daní, pôjde o finančnú správu. Organizácia ale môže vybrať aj iný orgán a ak tento orgán nie je príslušný na vybavenie infožiadosti, potom si orgány verejnej správy musia podnet aj infožiadosť postúpiť medzi sebou.

II. Organizácia má viacero zdrojov prostriedkov - napríklad z prostriedkov EÚ, súčasne tiež dotácie z ministerstva či obce, aj bude prijímateľom 2 % z daní.

Ak je z infožiadosti zrejмый, akých verejných prostriedkov sa informácia týka, organizácia podá podnet subjektu, ktorý jej tieto verejné prostriedky poskytol.

Ak z infožiadosti táto skutočnosť zrejмый nie je, štatutárny orgán organizácie rozhodne, kam organizácia podnet podá.

III. Organizácia bude mať iba vlastné prostriedky (členské poplatky, dary) a nebude mať žiadne verejné prostriedky - ani 2 % z daní, ani z dotácií, a pod.

V takom prípade organizácia nie je povinnou osobou podľa infozákona a nie je povinná žiadnym spôsobom odpovedať na infožiadosti, môže ich jednoducho ignorovať.

IV. Organizácia mala verejné prostriedky v minulosti, ale v súčasnosti už nemá, a:

- a) informácia sa týka hospodárenia s verejnými prostriedkami, ktoré mala v minulosti,
- b) informácia sa vôbec netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami.

Podľa nášho právneho názoru, ak sa organizácia od účinnosti zákona, t.j. 1.6.2025 nestane povinnou osobou, teda predpoklady nesplní po 1.6.2025, potom nie je možné ju považovať za povinnú osobu, aj v prípade, že v minulosti čerpala prostriedky z verejných zdrojov. To znamená, že nie je povinná vybavovať infožiadosti.

Ak by sme vychádzali z alternatívneho výkladu, ktorý sme uviedli už vyššie (viď bod **2.5. VII.**), podľa ktorého by sa organizácia mala považovať za povinnú osobu aj v prípade, ak prostriedky získala pred 1.6.2025 a v súčasnosti nimi stále hospodári, podnet podáva na orgán, ktorý jej prostriedky poskytol.

2.6.4. Po podaní podnetu:

Orgán (subjekt / príslušná povinná osoba), ktorému organizácia podala podnet na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie, má zo zákona lehotu **14 pracovných dní** (odo dňa podania žiadosti o vydanie), v rámci ktorej má povinnosť buď:

- a) **vydať rozhodnutie o nesprístupnení informácie**, alebo
- b) **žiadateli informácie sprístupniť**.

Ak v tejto lehote orgán neurobí ani jedno, ani druhé, je povinný predmetnú infožiadosť **vrátiť organizácii na nové prejednanie**. Orgán je zároveň povinný uviesť svoj **právny názor, ktorým je organizácia pri následnom novom vybavení infožiadosti viazaná**.

Organizácia je následne **povinná postupovať opäť rovnako (odznova) ako pri doručení infožiadosti, s tým rozdielom, že sa bude musieť riadiť právnym názorom daného orgánu**. Lehota na nové prejednanie infožiadosti je rovnaká, t.j. 12 pracovných dní a začína plynúť odo dňa nasledujúceho po vrátení žiadosti a spisového materiálu organizácii (teda odo dňa nasledujúceho po dni, kedy organizácia obdrží vrátenú infožiadosť od orgánu, ktorému podala podnet na jej vybavenie).

V praxi môže ísť napríklad o spory vo výklade toho, či informácia, ktorá je predmetom infožiadosti, sa týka alebo sa netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami. Organizácia vyhodnotí, že sa informácia netýka hospodárenia s verejnými prostriedkami a pošle podnet príslušnému orgánu. Ten však uvedenú informáciu vyhodnotí naopak, teda že súvisí s hospodárením s verejnými prostriedkami, avšak sám ňou disponovať nebude. V tomto prípade orgán vráti organizácii infožiadosť spolu s uvedením svojho právneho názoru (v tomto prípade teda toho, že ide o informáciu, ktorú treba sprístupniť), a organizácia bude podľa zákona týmto právnym názorom viazaná, teda mala by informáciu sprístupniť.

Ak organizácia aj napriek tomu informáciu nesprístupní, mala by opäť podať podnet - pretože sama nemôže rozhodnúť o nesprístupnení informácie.

Ak organizácia nesúhlasí s právnym názorom orgánu, ktorý jej poslať žiadosť späť na nové vybavenie, zákon jej nedáva žiadnu možnosť uvedený právny názor napadnúť, či preskúmať. Ak by organizácia nerešpektovala právny názor, dopustila by sa priestupku za porušenie povinností podľa infozákona (§ 21a) a mohla by čeliť priestupkovému konaniu, pokute do výšky 1 650 eur a zákazu činnosti až na dva roky.

2.7. Fiktívne rozhodnutie

Ak organizácia ako povinná osoba podľa infozákona po doručení infožiadosti týkajúcej sa hospodárenia s verejnými prostriedkami v zákonom stanovenej lehote **ostane nečinná**, teda **nevybaví infožiadosť** jedným zo zákonom predpokladaných spôsobov - nesprístupní informáciu alebo nepodá podnet na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie - nastane **fikcia odmietavého rozhodnutia**, čo znamená, že sa bude zo zákona predpokladať, že bolo vydané rozhodnutie o odmietnutí sprístupniť informáciu.

Táto fikcia nastáva na tretí deň od uplynutia lehoty na rozhodnutie o infožiadosti, to znamená na tretí deň od uplynutia 12 pracovných dní (prípadne ďalších 8 pracovných dní v prípade predĺženia lehoty na vybavenie infožiadosti) na rozhodnutie o infožiadosti. Uvedená fikcia nemá v podstate žiadny dôsledok pre organizácie ako povinné osoby. Dôsledkom "vydania" fiktívneho rozhodnutia je vznik oprávnenia podať opravný prostriedok (odvolanie) pre žiadateľa o informáciu. Z novelizovaného znenia infozákona však nie je jasné, ako má postupovať žiadateľ v prípade, ak chce podať odvolanie v prípade, že jeho infožiadosť nebola vybavená vôbec. Odvolanie sa totiž podáva osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať - rozhodnutie organizácie nevydávajú, preto by sa žiadateľ mal obrátiť na ten orgán, na ktorý mal byť podaný podnet na vydanie rozhodnutia o nesprístupnení informácie. Ako však bolo uvedené už vyššie, ani táto otázka nie je zo zákona jasne zodpovedateľná v každej situácii jasne.

2.8. Opravné prostriedky a postup po ich podaní

Konanie o opravných prostriedkoch sa realizuje už na stupni odvolacích, resp. druhostupňových orgánoch - v tejto fáze mimovládne neziskové organizácie ako povinné osoby nefigurujú.

Ak organizácia dostane odvolanie, nemusí s ním robiť nič ani naň nijako reagovať. Odvolanie ani iné opravné prostriedky sa organizáciám nepodávajú.

3. Povinnosti podľa infozákona

3.1. Povinné zverejňovanie zmlúv (§ 5a)

Od 1.6.2025 sa aj na mimovládne neziskové organizácie ako povinné osoby vzťahuje povinnosť zverejňovania zmlúv v zmysle § 5a infozákona.

Povinne zverejňovaná zmluva je zmluva, ktorú uzaviera povinná osoba a ktorá:

- a) **obsahuje informáciu, ktorá sa získala za finančné prostriedky**, s ktorými hospodária právnické osoby verejnej správy, alebo

- b) **sa týka používania týchto finančných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce a VÚC alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom alebo na základe zákona, alebo nakladania s finančnými prostriedkami EÚ.**

Takéto zmluvy musia v zmysle nového ustanovenia § 5a ods. 6 povinne zverejňovať aj mimovládne neziskové organizácie, **ak ich uzatvárajú s inou povinnou osobou - aj s mimovládnu neziskovou organizáciou ako povinnou osobou podľa infozákona.**

Ak teda mimovládna nezisková organizácia nadobudne postavenie povinnej osoby podľa infozákona, je povinná zverejňovať zmluvy, ktoré uzatvorí s inou mimovládnu neziskovou organizáciou, ktorá má tiež nadobudnutý status povinnej osoby podľa infozákona, ak sa táto zmluva týka hospodárenia s verejnými zdrojmi. Organizácie však nemusia zverejňovať zmluvy na dodávky služieb medzi nimi a dodávateľmi, ktorí nie sú povinnými osobami podľa infozákona (podnikatelia, zamestnanci a pod.). Podľa § 5a ods. 6 totiž platí, že povinne zverejňovanou zmluvou nie je zmluva, ktorú uzatvára mimovládna nezisková organizácia s osobou, ktorá nie je povinnou osobou.

Zmluvy sa zverejňujú v **Registri povinne zverejňovaných zmlúv** a je potrebné ich **bezodkladne zaslať Úradu vlády Slovenskej republiky**, ktorý toto zverejnenie zabezpečuje. **Účinnosť povinne zverejňovaných zmlúv** nastáva až **dňom nasledujúcim po ich zverejnení**, preto je potrebné dbať na jasné rozlíšenie, ktoré zmluvy sú povinne zverejňované a dbať na dodržiavanie ich zverejňovania kvôli plneniu projektových záväzkov.

! DÔLEŽITÉ: Vzhľadom na účinnosť novely infozákona od 1.6.2025 sa povinnosť zverejňovať zmluvy bude vzťahovať len na **zmluvy, ktoré sú uzavreté po 1.6.2025.**

3.2. Povinné zverejňovanie údajov podľa § 5b infozákona

V súvislosti s povinne zverejňovanými zmluvami sa na organizácie vzťahuje aj povinné zverejňovanie údajov, ktoré sa vzťahujú na **objednávku alebo faktúru súvisiacu s povinne zverejňovanou zmluvou.**

Údaje, ktoré je organizácia povinná zverejniť, **na svojom webovom sídle (ak ho má zriadené)** sú nasledovné (§ 5b ods. 1 infozákona):

- a) údaje o vyhotovenej objednávke tovarov, služieb a prác
1. identifikačný údaj objednávky, ak povinná osoba vedie číselník objednávok,
 2. popis objednaného plnenia,
 3. celkovú hodnotu objednaného plnenia v sume, ako je uvedená na objednávke, alebo maximálnu odhadovanú hodnotu objednaného plnenia, ako aj údaj o tom, či je suma vrátane dane z pridanej hodnoty, alebo či je suma bez dane z pridanej hodnoty,
 4. identifikáciu zmluvy, ak objednávka súvisí s povinne zverejňovanou zmluvou,
 5. dátum vyhotovenia objednávky,
 6. identifikačné údaje dodávateľa objednaného plnenia:
 - a. meno a priezvisko fyzickej osoby, obchodné meno fyzickej osoby-podnikateľa alebo obchodné meno alebo názov právnickej osoby,
 - b. adresu trvalého pobytu fyzickej osoby, miesto podnikania fyzickej osoby-podnikateľa alebo sídlo právnickej osoby,
 - c. identifikačné číslo, ak ho má dodávateľ objednaného plnenia pridelené,
 7. údaje o fyzickej osobe, ktorá objednávku podpísala:

- a. meno a priezvisko fyzickej osoby,
 - b. funkciu fyzickej osoby, ak takáto funkcia existuje,
- b) údaje o faktúre za tovary, služby a práce
 - 1. identifikačný údaj faktúry, ak povinná osoba vedie číselník faktúr,
 - 2. popis fakturovaného plnenia, tak ako je uvedený na faktúre,
 - 3. celkovú hodnotu fakturovaného plnenia v sume, ako je uvedená na faktúre, ako aj údaj o tom, či je suma vrátane dane z pridanej hodnoty, alebo či je suma bez dane z pridanej hodnoty,
 - 4. identifikáciu zmluvy, ak faktúra súvisí s povinne zverejňovanou zmluvou,
 - 5. identifikáciu objednávky, ak faktúra súvisí s objednávkou,
 - 6. dátum doručenia faktúry,
 - 7. identifikačné údaje dodávateľa fakturovaného plnenia:
 - a. meno a priezvisko fyzickej osoby, obchodné meno fyzickej osoby-podnikateľa alebo obchodné meno alebo názov právnickej osoby,
 - b. adresu trvalého pobytu fyzickej osoby, miesto podnikania fyzickej osoby-podnikateľa alebo sídlo právnickej osoby,
 - c. identifikačné číslo, ak ho má dodávateľ fakturovaného plnenia pridelené.

Organizácia je povinná **údaje podľa písmena a)** zverejniť do 10 pracovných dní odo dňa vyhotovenia objednávky a **údaje podľa písmena b)** do 30 dní odo dňa zaplatenia faktúry.

Vzhľadom na účinnosť zákona od 1.6.2025 je organizácia povinná zverejňovať objednávky a faktúry zrealizované a vystavené od 1.6.2025.

Údaje je organizácia povinná zverejňovať nepretržite počas piatich rokov od ich zverejnenia (§ 5b ods. 4).

3.3. Evidencia žiadostí (§ 20)

Na mimovládne neziskové organizácie ako na povinné osoby podľa infozákona sa vzťahuje aj povinnosť viesť evidenciu infožiadostí. Evidencia má slúžiť na prípadnú kontrolu vybavovania žiadostí a prehľad najčastejšie vyžiadaných informácií.

Evidencia musí obsahovať najmä tieto údaje:

- a) **Dátum podania žiadosti,**
- b) **Vyžiadanú informáciu** a (žiadateľom) **navrhovaný spôsob jej poskytnutia,**
- c) **Výsledok vybavenia žiadosti** - poskytnutie informácie, podanie podnetu príslušnej povinnej osoby na vydanie rozhodnutia o neprístupnení informácie, postúpenie žiadosti,
- d) Podanie opravného prostriedku - zákon uvádza aj tento údaj, avšak vzhľadom na to, že konanie o opravných prostriedkoch prebieha mimo sféry mimovládnych neziskových organizácií sa uvedené na ne nevzťahuje.

Zákon neustanovuje žiadnu formu, v akej by bolo potrebné evidenciu viesť, preto bude stačiť viesť ju napríklad **v elektronickej podobe ako databázu alebo ako tabuľku v exceli, prípadne aj v listinnej (papierovej) podobe.**

4. Priestupky (§ 21a)

Priestupky v oblasti slobodného prístupu k informáciám upravuje infozákon a aj zákon o priestupkoch.

Infozákon ustanovuje, že sa priestupku dopustí ten, kto:

- a) **Vedome vydá a zverejní nepravdivé alebo neúplné informácie,**
- b) **Vydaním rozhodnutia alebo vydaním príkazu alebo iným opatrením zapríčiní porušenie práva na sprístupnenie informácií,**
- c) **Poruší inú povinnosť ustanovenú infozákonom** - zberné ustanovenie, ktoré sa uplatní v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti ustanovenej infozákonom, teda aj tých všetkých, o ktorých hovorí aj tento manuál.

Za tieto priestupky hrozí **pokuta do výšky 1 650 eur a zákaz činnosti až na dva roky - obe sankcie pritom postihnú nie organizáciu, ale jej štatutárny orgán**. Priestupkov sa totiž môže dopustiť len fyzická osoba, nie právnická osoba. Pokuta je exekvovateľná priamo zo súkromných prostriedkov štatutára organizácie, rovnako tak zákaz činnosti sa vzťahuje na výkon funkcie štatutárneho orgánu.

Priestupky podľa infozákona je možné prejednať len na základe návrhu žiadateľa. To znamená, že len žiadateľ o informácie (prípadne jeho zákonný zástupca alebo opatrovník) môže iniciovať priestupkové konanie, nie orgán štátu alebo samosprávy sám.

Priestupky prejednávajú okresné úrady a na konanie o nich sa vzťahuje zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

Výkaz

Na účely výkazu, ktorý bude potrebné za rok 2025 vypracovať z údajov od 1.6.2025 do 31.12.2025 je potrebné **začať zbierať tieto údaje**:

- a) prehľad príjmov podľa zdrojov a prehľad výdavkov; ak ich organizácia použije mimo územia členských štátov Európskej únie, štátov, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarskej konfederácie, uvedie aj krajinu ich použitia,
- b) prehľad o osobách, ktoré prispeli na činnosť neziskovej organizácie, vrátane výšky peňažného daru, peňažného príspevku alebo hodnoty prijatej pôžičky a identifikačných údajov osoby, ktorá prispela na činnosť neziskovej organizácie, v rozsahu
 1. meno a priezvisko, ak ide o fyzickú osobu; to neplatí, ak hodnota peňažných darov, peňažných príspevkov a prijatých pôžičiek poskytnutých touto fyzickou osobou neziskovej organizácii nepresiahne v úhrne 5 000 eur za príslušný kalendárny rok,
 2. názov alebo obchodné meno, identifikačné číslo a adresu sídla, ak ide o právnickú osobu,
- c) identifikačné údaje fyzickej osoby, ktorá je orgánom alebo členom orgánu organizácie, v rozsahu meno a priezvisko s uvedením dňa vzniku alebo zániku jej funkcie, ak táto funkcia vznikla alebo zanikla v priebehu kalendárneho roka.

Príjmy, ktoré nie je potrebné zverejňovať sú hodnota peňažného daru alebo peňažného príspevku poskytnutého na účel pomoci konkrétnej osobe so zdravotným postihnutím alebo iným nepriaznivým zdravotným stavom, suma úhrady za poskytovanie sociálnych služieb v zariadení sociálnych služieb podľa osobitného predpisu ani suma úhrady za poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.

V súčasnosti nevieme presne stanoviť v akej forme bude potrebné údaje zverejňovať, na účely aplikácie zákonov pre jednotlivé druhy organizácií bude potrebné, aby Ministerstvo financií SR vydalo vzor výkazu opatrením.

Odporúčame však upraviť vedenie účtovnej evidencie minimálne tak, aby ste o všetkých prispievateľoch mali potrebné informácie (a to aj o fyzických osobách, ktoré Vám darujú menej ako 5 000 eur, lebo postupne sa darovaná suma môže nazbierať a na konci roka presiahnuť stanovenú hranicu, potom bude ťažké povinnosti splniť). Upozorňujeme na to, že pri právnických osobách je to už pri príspevku 1 euro cent (zákon nestanovuje hranicu). Samostatnú evidenciu je potrebné mať o prostriedkoch, ktoré organizácie používajú mimo územia členských štátov EÚ, EHP a Švajčiarskej konfederácie.

Na účely implementácie týchto povinností je potrebné pravdepodobne upraviť podmienky nakladania s osobnými údajmi, pokiaľ ide o zverejňovanie osobných údajov v rozsahu meno a priezvisku pri fyzických osobách - prispievateľoch ako aj pri členoch orgánov. Ktorých orgánov sa to bude týkať je v súčasnosti ťažké odhadnúť, keďže rôzne organizácie majú rôzne druhy orgánov a Ministerstvo financií SR ešte nevydalo vzor výkazu, z ktorého by to malo byť zrejmé. Pri občianskych združeniach sa povinnosť zverejňovať zoznam členov orgánov nebude týkať toho orgánu, v ktorom majú členstvo všetci členovia združenia, tj. typicky valné zhromaždenie alebo zhromaždenie členov.

